

TELEKOMUNIKACIJE

september 2008

- Kako žgoča je e-ločnica?
- Ponudba dostopa v internet
- Rokovnik in namiznik
- Fotografiranje z mobilnikom
- Mobilna pošta in storitev Integral
- Samsung SGH-F110 in HTC Diamond
- Povezava SIP in P2P

TELEKOMUNIKACIJE TELECOMMUNICATIONS | 08

9. mednarodna konferenca Telekomunikacije
9th International Telecommunications Conference

04. 11. 2008 - 5. 11. 2008, Grand hotel Bernardin, Portorož, Slovenija

TELEKOMUNIKACIJE
V POSLOVNEM
OKOLJU

PREDNOSTI IN PRILOŽNOSTI

TELCO
IN BUSINESS
ENVIRONMENT

ADVANTAGES AND OPPORTUNITIES

www.telekomunikacije.org

Na letošnji, že 9. mednarodni konferenci **Telekomunikacije 2008**, vam bomo omogočili stik z najsodobnejšimi trendi na področju telekomunikacij, s posebnim poudarkom na prednostih uporabe telekomunikacij v poslovnem okolju. Pridružite se nam **4. in 5. novembra** v Portorožu in spoznajte najpomembnejše igralce na področju telekomunikacij pri nas.

Glavni govorec bo **Alan Moore**, avtor teorije o *engagement marketingu*, ustanovitelj podjetja SMLXL ter soavtor uspešnice *Communities Dominate Brands*.

Prisrčno vabljeni!

Prijavite se lahko preko spletnega naslova www.telekomunikacije.org, preko faksa +386 1 429 33 03, pokličete +386 1 429 33 02, ali nam pošljete elektronsko sporočilo na naslov info@telekomunikacije.org.

Mobinet d.o.o.

Svet se je spremenil, spremenimo se še mi!

AVTORSKE PRAVICE

Bedno je, da ne moreš otrokom predvajati risanke v slovenščini (drugače je s Cartoon Networks), prav tako so nedosegljive tudi druge oddaje, ki niso last domačih televizij. Razlog je znan, spremeniti bo treba **način prodajanja licenc**. Mobitel je majhen igralec, ki tega ne more doseči, v svetovnem merilu se o prilagajanju novim tehnologijam ne pogovarjajo. Sicer pa: zakaj bi plačevali nekaj,

sanka ob 18.45 ... Čas je, da to miselnost spremenimo. Če sem prost ob 16.32, bom takrat pogledal poročila (a nova, ne tista, ki jih je vesoljni svet videl ob 12h). Otroci gredo poleti spat ob pol devetih, zato bodo takrat obnemeli pred risanko. Za film bo čas zvečer, od nogometa me pa tako in tako zanimajo samo lepe akcije in zadetki – čim prej po tem, ko so se zgodili. Če želiš vse skupaj prodati še na mobilnem

Mobitel ima poseben način uvajanja novih tehnologij. Preprosto jih ponudi brezplačno in najbrž potem nekako ugotovijo, ali se bo zadeva prijela ali ne. No, pri video telefoniji so udarili mimo, danes nihče več ne govori o njej, pred časom pa smo le zato, ker je bila pač – brezplačna. Nekako bi me čudilo, če bi bilo pri mobilni televiziji kakor koli drugače. Na poti do uspeha je namreč precej ovir, ki niso nujno samo Mobitelove. Gremo lepo po vrsti.

Piše: Boštjan Okorn / boštjan.okorn@mojmikro.si

kar smo že tako ali tako plačali. Saj mobilno televizijo bom gledal takrat, ko ne bom doma, torej ...

V ŽIVO

Televizijo tudi v letu 2008 pojmuje kot v času, ko o interaktivnosti še v znanstvenofantastičnih romanih nismo brali. Poročila ob 17h, film ob 20h, prenos nogometa ob 20.45, ri-

telefonu, se je treba tega še toliko bolj zavedati. Tu je prostor samo za **video na zahtevo**. In to čim bolj ažurno.

KAKOVOST

Mobilno televizijo sem si ogledal vsaj s petimi različnimi telefoni, vsi so podpirali HSDPA, vedno sem bil v dometu tega signala. Pa ni šlo vedno gladko. Slika se

Takšna mobilna televizija, kot smo jo videli do zdaj, je lahko le začetni korak v neznanu. Vsi naslednji bi morali biti veliko bolj premišljeni in dodelani

je skoraj po pravilu zatikala, zvok je prehitel, nemalokrat se je vse skupaj kar ustavilo. Med vožnjo z avtomobilom mobilna televizija praktično ne deluje. Težave bi lahko bile na obeh straneh,

a zdi se, da so predvsem neke vmes. Prenos podatkov je za tekoči video v mobilnih omrežjih očitno **še premalo hiter** oziroma predvsem **premalo stalno kakovosten**. Drugače si tega pojava ne znam razložiti. Sicer pa: ko je delovalo, sploh ni bilo slabo, celo manjši znaki so se ostro izrisali na zaslon.

ZARAČUNAVANJE

Pričakujem, da bo Mobitel poskusno obdobje brezplačnega ogleda še malo podaljšal, vmes pa našel kakšno **boljšo obliko zaračunavanja**. To, da bom za ogled kratkih poročil plačal toliko kot za celotno nogometno tekmo, ni ravno najprijaznejše. Še zlasti če bodo vmes še naprej oddaje, ki jih po telefonu sploh ne bom smel gledati. In, ja, tu je še tujina, kjer z gledanjem televizije mimogrede bankrotiraš.

Spremeniti se bomo torej morali vsi, predvsem pa operaterji in ponudniki vsebin. Takšna mobilna televizija, kot smo jo videli do zdaj, je lahko le začetni korak v neznanu. Vsi naslednji bi morali biti veliko bolj premišljeni in do-

delani. Z vseh vidikov. Sicer pa: hvala, da smo lahko po telefonu gledali olimpijske igre, to je bilo prijazno in dobrodošlo presenečenje!

●

TELEKOMUNIKACIJE posebna priloga revij: Moj mikro, Joker, Stop

IZDAJA: DELO REVIJE, d. d., Dunajska 5, 1509 Ljubljana • www.delo-revije.si • DIREKTOR: Matej Raščan • UREDNIŠTVO: Moj mikro, Dunajska 5, 1509 Ljubljana
 • tel.: (01) 473 82 61 • faks: (01) 473 81 69, 473 81 09 • e-pošta: mojmikro@delo-revije.si • GLAVNI UREDNIK REVIJE MOJ MIKRO: Marjan Kodelja
 • UREDNIK PRILOGE TELEKOMUNIKACIJE: Marjan Kodelja • TEHNIČNI UREDNIK: Andrej Mavsar • REDAKTOR IN LEKTOR: Slobodan Vujanović • FOTO NASLOVNIC: SXC in M.M.
 • OGLASNO TRŽENJE: DELO REVIJE, d. d., Marketing, Dunajska 5, 1509 Ljubljana • tel.: (01) 473 81 11 • faks: (01) 473 81 29 • e-pošta: marketing@delo-revije.si
 • Digitalna obdelava fotografij in osvetljevanje: Delo repro, d. o. o., Dunajska 5, Ljubljana • Tisk: Delo - Tisk časopisov in revij d. d., Ljubljana, Brničeva ulica 31, 1231 Ljubljana - Črnuče
 • september 2008 • natisnjeno 23 000 izvodov.

Kako globok je prepad?

Minister za razvoj dr. Žiga Turk je ob priložnosti dejal, da se mu problem e-ločnice v Sloveniji ne zdi žgoč. Prav je, da mu damo možnost, da svojo trditev podrobno obrazloži: »V Sloveniji stanje glede dostopnosti interneta ni idealno (vsakemu posamezniku omogočena 100-odstotna dostopnost do interneta), vendar je položaj glede digitalne ločnice relativno ugoden.«

Rednih uporabnikov interneta v Sloveniji, starih od 10 in 74 let, je bilo v prvem četrtletju 2007 **56 %**. Od tega je rednih uporabnikov, starih od 16 in 34 let, **84 %**, starih od 10 do 15, let pa kar **90 %**. Pričakovano ima skupina med 55 in 74 leti najmanjšo stopnjo uporabe interneta, in sicer **14 %**. V tem segmentu rednih uporabnikov interneta je verjetno velik dejavnik tudi interes po uporabi, in ne samo njegova dostopnost. Gospodinjstev z dostopom do interneta je po zadnjih podatkih **58 %**, medtem ko je med tistimi z otroki ta delež **77 %**. Delež gospodinjstev z dostopom do interneta v redko naseljenih področjih Slovenije znaša **53 %** in je nad povprečjem EU-ja (**45 %**). Računalniška oprema je tudi vse bolj razširjena, med gospodinjstvi z otroki je **86 %** takšnih, ki imajo vsaj namizni računalnik.

Danes je vse bolj razširjen tudi **mobilni internet**. Podatki o uporabi mobilne telefonije so za Slovenijo zelo dobri, saj ima **90 %** gospodinjstev mobilni telefon, celo **99 %** pa je delež med gospodinjstvi, ki imajo vsaj enega otroka. V prihodnje bo treba oklestiti tarife za uporabo mobilnega interneta, nekateri ponudniki na trgu pa se že odzivajo s fiksno ponudbo in razmeroma visokimi hitrostmi prenosa podatkov, kar dodatno poveča možnosti za dostop do interneta.

Iz navedenih podatkov lahko vidimo, da smo posamezniki v Sloveniji precej redni in številčni uporabniki interneta in mobilne telefonije, kar posredno pomeni, da je **dostopnost razmeroma visoka**.

EVROPSKE POBUDE

Država se zaveda pomena razvoja informacijske družbe in si kljub precej dobrim podatkom o razširjenosti interneta ter mobilne telefonije prizadeva za še večjo dostopnost in uporabo, še zlasti širokopasovnega interneta. Rezultat teh prizadevanj je, da je stopnja e-izključenosti v Sloveniji glede na prej predstavljene podatke precej majhna, si pa vedno lahko prizadevamo za čim širšo uporabo širokopasovnega interneta ter razvoj spletnih storitev.

Slovenija je tako v času svojega predsedovanja med sklepe spomladanskega zasedanja Sveta EU-ja vključila prizadevanja za **širokopasovni internet na vseh šolah**. Naša e-uprava je v lanskem letu dobila visoko priznanje Evropske komisije za prizadevanja na tem področju, v prihodnjih nekaj letih pa bo vloženih okrog 100 milijonov evrov v projekta e-zdravje in e-pravosodje, ki sta izvajanje že začela in si bosta prizadevala za izboljšanje učinkovitosti sistemov in prijaznosti do državljanov kot uporabnikov. V okvirih državnega delovanja poteka še kar nekaj projektov, tako na ravni infrastrukture kot na področju spletnih e-vsebin. Znotraj EU-ja bodo potekali projekti, ki bodo podpirali zmanjševanje digitalne ločnice za invalide, skupine z nižjo izobrazbo, nezaposlene ter prebivalce slabše razvitih regij. ●

Ločiti zrnje od plev

Piše: Marjan Kodelja / marjan.kodelja@mojmikro.si

Ponudba na trgu je čedalje pestrejša, akcijske ponudbe brez jasne navedbe trajanja ter različne dodatne ugodnosti, kot je televizor za en evro, zamegljivo uporabniku primerjavo med operaterji. Še težje pa mu je, ko se sreča s izrazi, kot je dinamična hitrost dostopa!

Kako torej izbrati pravega, ko imate možnost izbirati med več operaterji, in kateri paket izbrati, ko je na voljo le en operater. Lepo po vrsti. Najboljša odločitev, tako glede cene kakor tudi tehnologije, je **dostop prek optičnega omrežja**. Če vam je ta na dosegu roke, potem na razmišljate po nepotrebem. Če imate na volje le enega operaterja, potem se ne odločate za hitrost, nižjo od 2 Mb/s v smeri k uporabniku, v nasprotni smeri pa izberite čim višjo. Letos je gledano globalno prenos video vsebin količinsko prehitel prenose vseh drugih vrst internetnih vsebin. Video, pa kot veste, zahteva (čim) višje prenosne hitrosti.

KO JE PONUDNIKOV VEČ

Čprav zelenih 2 Mb/s še ni osnovna hitrost, vam predlagamo, da se ne odločite za nižje hitrosti. Katero hitrost pa resnično potrebujemo? Poglejmo nekoliko drugače! Čim hitreje, tem bolje, oziroma nikoli ni prehitro. Ko bi bilo vse tako preprosto. Pa ni, saj je hitrost v večini primerov sorazmerna z višino mesečne naročnine. Idealna hitrost, primerna za večino opravil, ki jih običajno počnemo v spletu, je (po našem novem mnenju) simetrična, torej v obe smeri 2 megabita na sekundo (Mb/s). Paket, ki (še) ni običajen v ponudbi naših operaterjev, tudi zaradi tehnologije, ki jo ti uporabljajo. Gre za kompromis med tem, kaj infrastruktura omogoča (bakreni telefonski kabli in koaksialni kabli kablanske televizije) in kaj uporabniki potrebujejo. Hitrosti v smeri k uporabniku so običajno višje (ne pa vedno), v nasprotni smeri pa nižje. Dovolj dobro, če večinoma le brskamo po spletu, saj pri tem delu veliko več podatkov

Kakšen je naš trg?

Morda vam bo tudi tole pomagalo: Najvišji tržni delež na trgu ima Telekom Slovenije (49,2 odstotka), sledi pa mu T-2 slabimi 17 odstotki. T-2 in Amis sta edina operaterja, ki jima je tržni delež v zadnjem letu rasel. Vsem drugim je padal!

dejavnost	minimalna hitrosti	optimalna hitrosti
brskanje po internetu	128 kb/s	1 Mb/s
delo na daljavo	256 kb/s	2 Mb/s (simetrično)
vidokonferenca do dveh uporabnikov	256 kb/s	1 Mb/s (simetrično)
učenje na daljavo	256 kb/s	2 Mb/s (simetrično)
prenos filmov v formatu DVD:		
video na zahtevo (VOD) - video tok:		
MPEG-2	4 Mb/s	8 Mb/s
MPEG-4	768 kb/s	2 Mb/s
prenos datotek	vsaj 1 Mb/s	čim več
prenos glasbe	64 kb/s	512 kb/s
igranje iger v realnem času	128 kb/s	1 Mb/s
e-nakupovanje	256 kb/s	1,5 Mb/s
e-bančne storitve	128 kb/s	512 kb/s
digitalna TV (odvisno od kodeka in števila sočasnih programov)		
stanadna ločljivost (SD) MPEG-2	4 Mb/s	6 Mb/s
stanadna ločljivost (SD) MPEG-4	1 Mb/s	2 Mb/s
visoka ločljivosti (HD) MPEG-2	18 Mb/s	25 Mb/s
visoka ločljivosti (HD) MPEG-4	8 Mb/s	14 Mb/s

Orientacijske minimalne in optimalne hitrosti prenosa za nekaj internetnih dejavnosti.

»priteče« v računalnik, kot iz nje ga odteče. Drugače je, če pošljamo sporočila elektronske pošte s pripetimi velikimi datotekami. Na primer, prijatelju pošljemo fotografije z zadnjega dopusta. Šele takrat vidimo, kako dolgo traja, da računalnik prek sicer hitrega interneta tako sporočilo pošlje.

Treba je vedeti, da je hitrost, ki jo lahko dobite, odvisna od dolžine telefonskega kabla med

vašim domom in centralo ter njegovo kakovostjo. Kaj želimo s tem povedati? Da vam nihče ne more zanesljivo povedati, kolikšno najvišjo hitrost vam lahko zagotavlja, če ne preveri kabla, ki »teče« k vam domov. Dolžina kabla pa v večini primerov nima skoraj nikakršne povezave med oddaljenostjo obeh objektov (hiša—centrala). Poznamo primer, ko je ta razdalja po zračni liniji 100 metrov, kabel pa je dolg 500 metrov. Petkrat daljši, torej! Zato tudi nima smisla govoriti o teoretičnih hitrostih določenih tehnologij glede na dolžino kabla. Kaj torej storiti v praksi? Najpreprosteje je, da povprašate vse ponudnike na trgu, ali vam lahko pripeljejo internet in kakšne hitrosti vam lahko zagotovijo. Med tistimi, ki vam lahko zagotovijo priključek, izberite tistega, ki vam je bodisi najbolj pri srcu, ali pa tistega, ki je najcenejši.

POZOR! KAJ VAM RES PONUJAJO?

Zadnje čase je opaziti nekoliko drugačno oblikovanje uporabniških paketov, pri čemer sta najbolj »inovativna« Amis in Tuštelekom. Zasledili smo nova termina, in sicer »hitrost do« in dinamična hitrost do ponujene vrednosti. Kaj to pomeni? Pri »hitrosti do«, gre za to, da operater zagotavlja določeno hitrost, ni pa nujno, da je ta v

		Omrežje	Povezava v internet	Telefonija	Televizija	Telefonski priključek TS	Cena
AMIS	dvojka TV90	Telekom Slovenije	2 Mb/s	ne	90 programov	da	41,00 €
	enka 4 Mb	Telekom Slovenije	4 Mb/s	ne	ne	da	22,00 €
	enka 10 Mb	Telekom Slovenije	10 Mb/s	ne	ne	da	26,00 €
	trojka	lastno	do 10 Mb/s	da	90 programov	da	39,90 €
	trojka plus	lastno	do 10 Mb/s	da	90 programov	ne	42,90 €
	dvojka TEL	lastno	do 10 Mb/s	da	ne	da	24,90 €
	dvojka TEL plus	lastno	do 10 Mb/s	da	ne	ne	27,90 €
	dvojka TV90	lastno	do 10 Mb/s	ne	90 programov	da	34,00 €
	dvojka TV90 plus	lastno	do 10 Mb/s	ne	90 programov	ne	37,00 €
	enka 4 Mb	lastno	4 Mb/s	ne	ne	da	19,00 €
enka 4 Mb plus	lastno	4 Mb/s	ne	ne	ne	22,00 €	
Telekom Slovenija	Duo	lastno	1 Mb/s (20 Mb/s na optiki)	osnovni	ne	da	28,00 €
	Duo	lastno	1 Mb/s (20 Mb/s na optiki)	osnovni	ne	ne	31,00 €
	Duo	lastno	1 Mb/s (20 Mb/s na optiki)	neomejeno	ne	da	35,00 €
	Duo	lastno	1 Mb/s (20 Mb/s na optiki)	neomejeno	ne	ne	38,00 €
	Duo TV	lastno	1 Mb/s (20 Mb/s na optiki)	ne	da	da	29,00 €
	Duo TV	lastno	1 Mb/s (20 Mb/s na optiki)	ne	da	ne	32,00 €
	Duo FON TV	lastno	ne	neomejeno	da	ni pomembno	21,00 €
	Trio	lastno	1 Mb/s (20 Mb/s na optiki)	osnovni	da	da	30,00 €
	Trio	lastno	1 Mb/s (20 Mb/s na optiki)	osnovni	da	ne	33,00 €
	Trio	lastno	1 Mb/s (20 Mb/s na optiki)	neomejeno	da	da	37,00 €
	Trio	lastno	1 Mb/s (20 Mb/s na optiki)	neomejeno	da	ne	40,00 €
	T2	internet, telefonija, televizija	lastno	1 Mb/s	da	osnovni	da
internet, telefonija, televizija		lastno	1 Mb/s	da	osnovni	ne	35,50 €
internet, telefonija, televizija		optika	10 Mb/s	da	osnovni	ne	29,50 €
televizija in telefon		lastno	ne	da	osnovni	ne	22,00 €
internet, telefonija		lastno	1 Mb/s	da	ne	da	18,00 €
internet, telefonija		lastno	1 Mb/s	da	ne	ne	24,00 €
internet, telefonija		optika	10 Mb/s	da	ne	ne	18,00 €
Internet, televizija		lastno	1 Mb/s	ne	osnovni	da	25,50 €
Internet, televizija		lastno	1 Mb/s	ne	osnovni	ne	31,50 €
Internet, televizija		optika	10 Mb/s	ne	osnovni	ne	25,50 €
Tuštelekom	Tuštelekom20	n.p.	do 4 Mb/s	ne	ne	n.p.	20,00 €
	Tuštelekom40	n.p.	do 20 Mb/s	ne	ne	n.p.	40,00 €
	Tuštelekom20 + telefonija	n.p.	do 4 Mb/s	da	ne	n.p.	23,00 €
	Tuštelekom40 + telefonija	n.p.	do 20 Mb/s	da	ne	n.p.	43,00 €
	Tuštelekom20 + televizija	n.p.	do 4 Mb/s	ne	da	n.p.	35,00 €
	Tuštelekom20+ televizija	n.p.	do 20 Mb/s	ne	da	n.p.	55,00 €
	Tuštelekom20 + telefonija in TV	n.p.	do 4 Mb/s	da	da	n.p.	38,00 €
	Tuštelekom40 + telefonija in TV	n.p.	do 20 Mb/s	da	da	n.p.	58,00 €
UPC Telernach	Trojček S	lastno	256 kb/s	osnovni	polni	ne	22,00 €
	Trojček M	lastno	2 Mb/s	osnovni	polni	ne	33,00 €
	Trojček L	lastno	12 Mb/s	prosti čas	polni	ne	44,00 €
	Trojček XL	lastno	24 Mb/s	prosti čas plus	polni	ne	55,00 €

Ponudba dostopa v internet v obliki paketov

resnici takšna, kot je zapisana pri razlagi paketa. Vzemimo primer paket s hitrostjo do 4 Mb/s. Če linija do vas takšno hitrost omogoča, vam jo bo operater zagotavljal (bo stalna), če ne, bo zagotavljal nekoliko nižjo hitrost. Zato je zelo pomembno, da uporabniku operater pove, kakšno hitrost mu bo lahko zagotovil, ta pa nato preveri, ali je akcijska ponudba še vedno boljša od

rednih cen pri istemu oziroma drugih operaterjih.

Še zanimivejši je termin **dinamična hitrost**, ki jo uporabljajo pri paketih dvojčka in trojčka. V tem primeru operater uporabi najvišjo hitrost, ki jo linija do uporabnika dopušča, kar je lahko pri nekaterih tehnologijah tudi veliko več od 10 Mb/s, nato pa se hitrost dinamično razporeja glede na uporabo naročenih storitev.

Vzemimo primer, ko je najvišja hitrost linije 10 Mb/s. Če ne uporabljamo telefonije in televizije, nam je na voljo za dostop v internet vseh 10 Mb/s, če pa vklopimo sprejemnik IPTV, hitrost prenosa v internet pade za hitrost, ki jo porabi televizija (odvisno od kanala in uporabljenega kodeka). In tako naprej. Ponavljamo, operater mora uporabniku, preden se ta odloči za tak paket, jasno povedati, kakšna je najvišja možna hitrost linije in kaj to pomeni za uporabo vseh storitev.

Predn se odločite za paket z dinamično hitrostjo, naj vam operater jasno pove, kakšna je najvišja možna hitrost linije in kaj to pomeni za uporabo vseh storitev.

Dve mobilni muhi na en mah

Mobitel je v zadnjih mesecih izdal simpatični storitvi, ki uporabnikom olajšata nekatere telefonske nevšečnosti. Prva je povezana z varnostno kopijo telefonskega imenika, druga pa z nadzorom porabe in pisanjem SMS-ov.

Piše: Zoran Banović
zoran.banovic@mojmikro.si

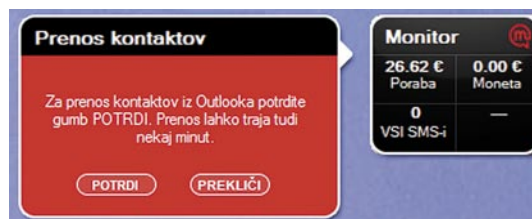
Storitvi se slišita kot Naočnik in Očalnik, vendar nimata kaj dosti skupnega s Suhodolčanovima detektivoma. Sta pa zanimiv par in upamo lahko, da bo iz tega nastal trio, kvartet ... Gre namreč za zanimive in uporabne rešitve, ki lahko dajo slutiti, da se za njimi skriva še kakšna ideja.

M:Rokovnik

Mobilni telefon ima že skoraj vsak prebivalec naše države. To na eni strani govori o tem, da smo to tehnologijo vzljubili in sprejeli, pomeni pa tudi, da se teh telefonov tako ali drugače kar precej izgubi. In kaj je največja težava pri izgubi telefona? Že res, da telefon stane, a skoraj bolj zoprno je to, da z njegovo izgubo izgubimo tudi vsebino – imenik, SMS-e in še kaj. Imamo rezervno kopijo? Večinoma ne, saj je vprašanje, kako jo sploh izdelati. Nekateri telefoni sicer imajo dodan kak CD z dodatnimi programi, a so ti velikokrat tako »zabavno« narejeni, da jih nihče noče uporabljati. Pa tudi če bi jih, rezervne kopije v večini primerih ne znajo izdelati. No, tu nastopi M:Rokovnik. Gre za brezplačno storitev za uporabnike Mobitela, ki omogoča izdelavo varnostne kopije vsebine mobilnika – imenika, koledarja, opravil, beležk, bližnjic, če pa imate Nokia serije 60, pa tudi SMS-sporočil. Varnostna kopija se shrani v spletu, tako da je kolikor toliko varna tudi v primeru, če nam gre računalnik rakom žvižgat.

In kako zadeva deluje? Najprej moramo imeti svoj račun na portalu moj.mobitel.si. Tega ni ravno težko izdelati. In nato vstopimo v storitev, kjer nas sistem vodi skozi postopek. Ta je dokaj preprost, saj je treba vnesti proizvajalca in model telefona, nato pa se nastavitve prenesejo v telefon. In to je pravzaprav vse, kar je treba narediti z računalnikom.

Postopek kopiranja deluje tako, da v mobilnem telefonu izberemo sinhronizacijo, in postopek steče. Ob prvem zagonu se kopirajo vsi podatki, ob naslednjih pa le spremembe. Te je mogoče tudi nastaviti tako, da se upoštevajo oziroma prenašajo spremembe v strežniku in telefonu, samo v telefonu ali samo v strežniku. In kaj to pomeni? Storitve omogoča spreminjanje vsebine tudi v strežniku. Ko se prijavimo v storitev prek spleta, dobimo v pogled vse svoje podatke – stike, koledar, opravila skratka vse, kar storitev

shranjuje. In te podatke lahko spreminjamo kar v tej storitvi, kar pride zelo prav pri imeniku, kjer na primer včasih ne napišemo +386 pred številko, pišemo čudna imena, zamenjujemo imena in priimke, ne pišemo elektronskih naslovov in drugih podatkov in še kaj. Vse to lahko naredimo prek M:Rokovnika in nato to sinhroniziramo s telefonom. Torej je možnost uveljavljanja sprememb v strežniku lahko koristna. Lahko pa tudi ne, in če tako mislimo, jo lahko izključimo.

To, da je vsebina mobilnika varno shranjena v spletu, je sicer dobro, predvsem pa pomirjujoče. Še bolj pa to, da je to vsebino mogoče prenesti tudi v drug telefon. Če se nam recimo mobilnik pokvari, ga izgubimo ali nam ga ukradejo, lahko kupimo novega in vso svojo vsebino prenesemo vanj. Če le ta nov mobilnik podpira SyncML, kar pa pri novejših modelih ni vprašanje.

OCENA: Zelo dobro in koristno

M:Namiznik

Druga storitev, ki je ugledala luč računalniškega namizja, je M:Namiznik. Gre za programček za sisteme Windows XP in dodatek (gadget) za Windows Vista, ki omogoča predvsem dvoje – nadzor porabe in pisanje SMS-sporočil. Zakaj pa to? Saj vse to omogoča že telefon kot tak?

Najprej nadzor. Veliko ljudi se odloča za ukinitve domače fiksne telefonije in prehod na mobilno. To pa hkrati tudi pomeni, da je treba začeti nadzirati porabo. Pri mobilni telefoniji so namreč precejšnje razlike v

M:Namiznik omogoča sprotni nadzor porabe, kar zadeva telefoniranje, Moneto in pisanje SMS-ov.

Uvoz v imenik bi lahko bil mogoče tudi od drugod, ne le iz Outlooka.

Uvoz v imenik bi lahko bil mogoče tudi od drugod, ne le iz Outlooka. Uvoz v imenik to omogoča ni telefon prejemnika to omogoča. Fino, a ne? A programu oziroma storitvi lahko nekatere stvari tudi zamerimo. Predvsem kar zadeva imenik oziroma stike. V program je vključena možnost uvoza stikov iz Outlooka, kar je seveda pohvalno, a absolutno premalo. Poslovni uporabniki, ki uporabljajo Outlook in tega tudi sinhronizirajo s telefonom, bodo sicer veseli, vsem drugim pa bo šla funkcija malce na živce. To pa zato, ker je ne bodo mogli uporabiti, saj imajo svoje stike le v telefonu, ne pa v Outlooku. Imajo pa poln imenik tistih, ki bi jim radi pošiljali sporočila. Jih bodo vnašali ročno? Morda. A glede na to, da ima Mobitel tudi prej opisano storitev M:Rokovnik, do katere dostopamo na enak način kot do M:Namiznika, torej preko portala Moj mobitel, verjetno ne bi bilo neizvedljivo narediti funkcije, ki bi uvozila stike iz ene storitve v drugo.

M:Namiznik najdete tudi na DVD-ju Mojega mikra, in to tako za različico za Windows XP kot tudi kot dodatek za Windows Vista. **OCENA:** Koristno, a potrebno dodelave.

– že na prvi pogled bo videl, od koga je, in tudi odgovoril bo nanj lahko. In odgovor bomo dobili v telefon. Tega dvojega pa brezplačne spletne storitve običajno ne omogočajo. Druga prednost takšnega načina pošiljanja je, da je odpravljeno mazohistično tipkanje po telefonu, ker pisanje preko telefonskih tipk vsekakor je, nadomesti pa ga udobna računalniška tipkovnica. Kar pa pride prav tudi zato, ker sporočila, napisana tako, nimajo omejitve glede števila znakov (160), ampak je mogoče napisati tudi daljša sporočila, ki se nato zložijo v eno dolgo sporočilo, če seveda mobil-

ni telefon prejemnika to omogoča. Fino, a ne?

A programu oziroma storitvi lahko nekatere stvari tudi zamerimo. Predvsem kar zadeva imenik oziroma stike. V program je vključena možnost uvoza stikov iz Outlooka, kar je seveda pohvalno, a absolutno premalo. Poslovni uporabniki, ki uporabljajo Outlook in tega tudi sinhronizirajo s telefonom, bodo sicer veseli, vsem drugim pa bo šla funkcija malce na živce. To pa zato, ker je ne bodo mogli uporabiti, saj imajo svoje stike le v telefonu, ne pa v Outlooku. Imajo pa poln imenik tistih, ki bi jim radi pošiljali sporočila. Jih bodo vnašali ročno? Morda. A glede na to, da ima Mobitel tudi prej opisano storitev M:Rokovnik, do katere dostopamo na enak način kot do M:Namiznika, torej preko portala Moj mobitel, verjetno ne bi bilo neizvedljivo narediti funkcije, ki bi uvozila stike iz ene storitve v drugo.

M:Namiznik najdete tudi na DVD-ju Mojega mikra, in to tako za različico za Windows XP kot tudi kot dodatek za Windows Vista.

OCENA: Koristno, a potrebno dodelave.

Playstation 3

– zabava za prave sladokusce

Playstation 3 je najsodobnejša in najbolj zmogljiva igralna konzola. A je tudi mnogo več od tega. Je izredno zmogljiv hišni kino, sposoben predvajati tudi najnovejše medije Blu-Ray, je predvajalnik multimedijskih vsebin preko domačega omrežja, je sposoben brskanja po spletu, igranja spletnih iger in še kaj.

Procesorska zver

V Playstation 3 sedi prava procesorska zver, imenovana Cell Broadband Engine. Gre za procesor, ki so ga razvili Sony, IBM in Toshiba, vsebuje pa kar devet procesorskih jeder, ki delujejo s taktom 3.2 GHz. Ta procesor, v kombinaciji z grafičnim pogonom RSX Reality Synthesizer, ter dvakrat po 256 MB pomnilnika, zagotavlja hitrost, ki je bila do sedaj nepredstavljiva. Ne le na nivoju igralnih konzol pač pa računalništva nasploh.

Pozabite DVD – tu je Blu-Ray

Ste bili pred leti navdušeni nad kakovostjo slike, ki vam jo je ponudil DVD? Seveda ste, saj je bila količina podatkov, ki so opisovali to sliko lahko bila tudi desetkrat večja od tiste iz CD-ja. Sedaj pa si zamislite, da imate na voljo medij, ki je spodoben opisati sliko z desetkrat toliko podatki kot DVD. Kaj to pomeni? Na eni strani to pomeni uresničitev sanj vsakega razvijalca iger, saj mu pri takšni zmogljivosti ne treba več sklepati kompromisov. Sedaj se lahko steklo v igri zlomi na različne načine glede na velikost predmeta, ki ga zadene in v žarku sončne svetlobe so lahko vidni posamezni delci prahu. To pa

pomeni, da postaja igranje najnovejših iger vedno bolj naravno in realno. Vse to in še več je Blu-Ray. Ne le, da se na tem mediju izdajajo najnovejše igre, tudi najnovejši filmi, ki nudijo fantastično kakovost slike tudi pri velikih ločljivostih (1080p), kar zaradi velike kapacitete medija ni več težava. In Playstation 3 bo predvajal tudi te filme v največji mogoči kakovosti. Neodvisni testi so namreč pokazali, da je predvajalnik Blu-Ray v PS3 celo bolj kakovosten od mnogih samostojnih medijskih predvajalnikov.

Igralna konzola Sony Playstation 3.

Konzoli je priložen plošček SIXAXIS z vibracijskimi efekti, plošček lahko preklpite iz žičnega v brezžičnega, Bluetooth tehnologija za brezžično igranje, PS3 podpira do sedem brezžičnih ploščkov naenkrat. Plošček ima sposobnost direktnega polnjenja preko USB kabla.

Šest dimenzij užitka

Igre običajno krmilimo z igralnimi ploščki. Ta, ki je dodan Playstation 3 pa je, kot celotna naprava, nekaj posebnega. Ne le, da je opremljen z vibracijskimi efekti in da je mogoče igro krmiliti z ročicami in gumbi na ploščku, mogoče jih je krmiliti tudi s premikanjem ploščka samega. S tem je letenje, skakanje, vožnja in še kaj, nekaj izjemnega, saj lahko objekt krmilimo tudi s premikanjem ploščka v različne smeri. In da bo užitek še večji, so ploščki Dualshock3 s tehnologijo SIXAXIS lahko z napravo povezani preko vmesnika USB ali brezžično preko Bluetooth. V primeru brezžičnega igranja je mogoče na napravo priključiti do sedem igralnih ploščkov, kar pomeni veliko užitkov pri igranju s prijatelji ali v krogu družine. In ploščki se lahko polnijo kar preko vmesnika USB, tako da ni potrebe po zamenjevanju baterij.

PS3 80 Gb – pika na i

Med različnimi modeli PS3 je različica z 80 Gb vsekakor pika na i. Poleg vseh že opisanih prestižnih lastnosti, ki jih ima že osnovni model, vsebuje ta model še trdi disk kapacitete 80 Gb, na katerega lahko shranite glasbo, slike in filme, brezžični vmesnik Wi-Fi (IEEE 802.11b/g), s katerim se lahko povežete v domače omrežje ter čitalnik pomnilnih kartic Memory Stick, SD in Compact Flash, ki jih iz vašega fotoaparata prestavite neposredno v PS3 in uživate v svojih posnetkih.

PLAYSTATION 3

Cena: 399,90 EUR

- Sony Playstation 3
- kapaciteta trdega diska: 80 GB
- predvaja Blu-Ray v popolni ločljivosti, CD/DVD medije
- vgrajen čitalnik pomnilnih kartic
- vgrajena mrežna kartica, WiFi, Bluetooth 2.0, 2x USB 2.0 vhod
- HDMI, AV in optični izhod

Tehnika

Na voljo v Hipermarketih Ljubljana, Maribor, Maribor Pobrežje, Nova Gorica, Celje, Koper, Kranj Primskovo in v MCentrih Tehnike s tovrstno ponudbo od 28.8.2008 dalje.

Priročno, preprosto – in vse bolj kakovostno

Mobilni telefoni med mladimi niso le pripomoček za pogovor. Tako pravijo pri RIS-u. Ja, kaj pa so potem?

Piše: Zdenko Frangež / zdenko.frangez@mojmikro.si

Lani opravljena anketa (RIS.org) pokaže, da mobilnega telefona nima le 5 odstotkov mladih v starosti med 12 in 19 let. Kar 89 odstotkov slovenskih mladostnikov ima svoj mobilni telefon, 6 odstotkov celo dva. Mladi uporabniki mobilnih telefonov **najpogosteje uporabljajo fotografiranje** prek mobilnega telefona. Vsaj mesečno to počne 65 odstotkov mladih. Da ne odlašam, igranje igrice na mobilnikih je šele na drugem mestu.

NEKATERIM ŽE NADOMESTEK FOTOAPARATA

Zakaj nam je potem nekaterim starejšim tako težko razumeti, da je kakovost, ki jo ponuja v telefon vdelani fotoaparati nekomu popolnoma dovolj za družinske posnetke? Verjetno zato, ker je seveda povsod potrebna kakovost in »poštenega« fotoaparata seveda ne more nadomestiti takšnale igrčka.

Drži in ne drži. V mobilnike vdelani fotoaparati še dolgo, prav verjetno pa nikoli ne bodo izrinili kompaktnih in drugih fotoaparatorov. Bodo pa vsekakor ostali in zelo težko jih bo kaj izrinilo iz telefonov. Preveč priročni so, vedno z nami in preveč preprosto je napraviti posnetek poljubnega dogodka in ga skoraj v hipu tudi deliti z bližnjimi, pa čeprav so na drugem koncu sveta.

ZVRHAN KOŠ MOŽNOSTI

Tukaj ne bom razglabljal, kateri mobilni telefon ima vdelan boljši fotoaparati, ko pa se to lahko spremeni z novim modelom še preden bom končal ta članek. Dejstvo je, da se v telefone vdeluje vedno boljše in kakovostnejše fotoaparate. Premorejo tipala z več kot dovolj pikami, nekateri so opremljeni že s kar spodobnimi, čeprav še vedno nekoliko premajhnimi lečami, ksenon in še kakšne bliskavice so čedalje pogostejše, da možnosti, ki jih ponuja takale naprava, sploh ne omenjam.

Ročne nastavitve niso več redkost, za nameček pa manj postrežejo še s toliko zabavnimi možnostmi, kot so recimo šaljšivi okvirji, da je vse skoraj že pretirano. Vsi novejši telefoni imajo za proženje fotoaparata temu namenjeno posebno tipko, ki deluje enako kot pri vsakem poštem fotoaparatu. Malo pri tismemo, da naprava izostri na določen objekt, pritisk do konca pa sproži zajem slike. Krasno in tudi občutek je zelo podoben »pravemu«.

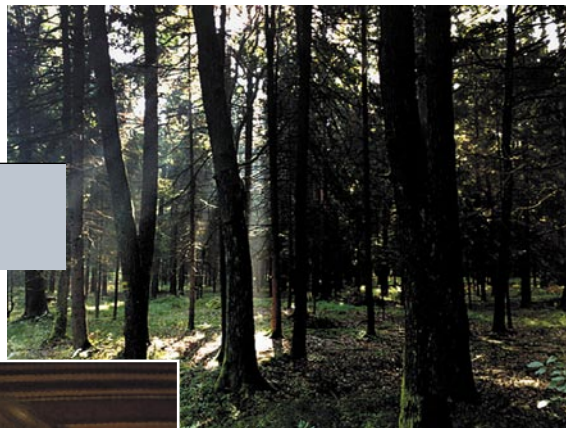
Ni torej čudno, da se zadeva toliko uporablja. Pri vsej uporabi pa je tudi zagreti uporabniki ne jemljejo čisto zares. Vsaj večina ne. Skrbnejša izbira kadra, svetloba in še kaj so večini španska vas. Pa saj gre samo za telefon, saj ne fotografiram zares. A vendarle je mogoče to opraviti tudi čisto resno in skrbno. Veljajo seveda enake zakonitosti kot pri »čisto tapravi« fotografiji.

Saj ni tako zapleteno. Poglejmo, kaj je treba upoštevati.

Po sledeh mojstrov in amaterjev

Lahko pa pogledate tudi, kaj lahko napravijo mojstri z mobilnim telefonom in nekaj dodatne opreme. Spektiv ali majhen teleskop in adapter, pa lahko poskusite tudi vi: www.phonescoping.com. Brez skrbi lahko poskusite tudi z malo lepilnega traku in eno stranjo navadnega daljnogleda. Pa obilo zabave želim.

Na www.esato.com/phonephotos/ pa najdete kopico fotografij za skoraj vsak model mobilnega telefona, ki so jih prispevali uporabniki. Med njimi je mogoče najti tudi izredno posrečene posnetke. Če ne drugega, lahko ugotovite, kaj je mogoče pričakovati od določenega modela.

Kljub ustrezno izbrani bliskavici so oči rdeče.

Odpravljene rdeče oči, dodatno ostrenje in izrez – pa je že bolje

IZBIRA KADRA

Ta je seveda prva in osnovna. Slika naj ne visi, hiše naj bodo v glavnem pokonci in objekt našega fotografskega podviga naj ne bo vedno le v sredini in od roba do roba posnetka. Pustite ljudem, živalim in objektom **dihati**, naj se vidi, da jih obkroža okolica, saj se pogosto v okolici dogajajo prav zanimive zadeve. Nasvetov, kako »postaviti« kader, je bilo že veliko. Nasvet o predstavi posnetka,

razdeljenega na tretjine, in postavitve horizonta na eno od tretjin po vertikali, objekta pa na eno od tretjin po horizontali, je že zelo star, pa še vedno učinkuje. Kakor koli boste storili, bo z razmislekom bolje kot brez njega. Izbira kadra je že napravila razliko med stiskanjem sprožilca in zajemom fotografije.

SVETLOBA

Pri fotografiji silno pomembna zadeva je **svetloba**. Ne sme je biti ne premalo ne preveč in ne v napačni smeri. Proti soncu je nevhvaležno fotografirati, razen če želite posnetek s silhuetami. Tudi to se počne občasno. V glavnem pa pustite vire svetlobe **za svojim hrbtom**, saj bo vaš objekt tako lepo osvetljen. Stranske osvetlitve so vsekakor pogosto sila posrečene. Ne stojte kot prilepljeni. Premaknite se in poglejte, kdaj je objekt najlepše osvetljen.

Za nočne posnetke je v neka-

E-pošta prek mobilnika

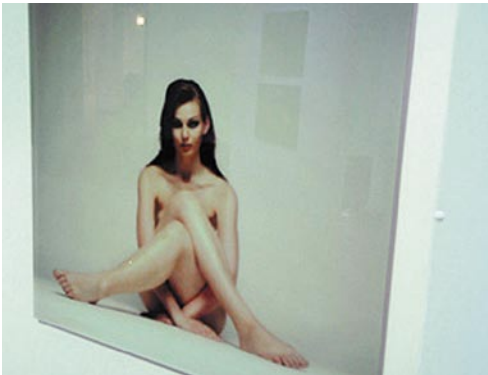
Elektronska pošta je postala del našega vsakdana, pa če nam je to prav ali ne. Brez nje si sodobnega poslovanja ne moremo več predstavljati. V članku si bomo podrobneje ogledali Mobilcelovo storitev Integral, ki omogoča dostop do elektronskih poštnih predalov kar iz našega mobilnega aparata.

Piše: Štefan Hozjan / stefan.hozjan@mojmikro.si

tere modele vdelana **bliskavica**. Ta zaleže le za zelo blizu. Torej se premaknite blizu. Portreti bodo kljub vsemu neenakomerno osvetljeni. Nos se bo svetil, ušesa pa bodo že v senci. Lahko se izogibamo fotografiranju v slabih svetlobnih razmerah, saj so fotografije navadno tudi bolj ali manj polne šuma. Kljub temu je precej modelov fotoaparátov v mobilnikih sposobnih zajeti odlične posnetke tudi ponoči. Prav pogosti so dobri koncertni posnetki.

KAKO DO OSTREGA POSNETKA

Dve osnovni in zelo pomembni zadevi smo torej obdelali. Poskrbite tudi, da se vam roke ne bodo preveč tresle, da pri pritisku sprožilca ne boste premaknili naprave in vsem odrezali glav. Izogibajte se tudi pretiranim povečavam (digitalni zum), saj kakovost posnetkov hitro pada. raje opravite izrez fotografije pozneje s programom za obdelavo fotografij. In, za božjo voljo, pred fotografiranjem

vsaj v majico **obrišite stekelce, ki varuje lečo**, saj je navadno vse prej kot čisto. Skozi vso mogočo nesnago pa ni mogoče napraviti ostrega posnetka.

Do dobljenih posnetkov se tudi na splošno obnašajte kot do fotografij, napravljenih s fotoaparatom. Že brezplačen program, kot je **Picasa 2**, vam pomaga popraviti ali izboljšati posnetek. Poskusite. Prav malo časa vzame, zabavno in preprosto je, rezultat pa bo verjetno presenetil večino.

TISKANJE

Tako napravljen in obdelane fotografije je mogoče odlično natisniti na papir vsaj velikosti **12 x 9 cm**. Za to je čisto dovolj že 2 milijona pik, kaj šele pet, kot jih premore že precej tovrstnih naprav. Na voljo je že tudi neposredno tiskanje iz telefonov na prenosne tiskalnike in, ne boste

verjeli, precej foto salonov reklamira kakovostno izdelavo fotografij iz mobilnih telefonov.

NI VSE TEHNIKA

Ali boste tako napravili tehnično bolj kakovostne posnetke kot s »klasičnim« digitalnim fotoaparatom? Če boste oba jemali resno, seveda ne. Kakovost posnetkov pa tudi ne bo tako drastično ostajala, da bi bili »telefonski« posnetki za v smeti. Pogosto lahko skrbno izbran kader, po-

srečen dogodek, zgodba in še kaj odtehta nekoliko manj ostro sliko, malce več šuma in podobne pomanjkljivosti.

ZGLED PROFESIONALCA

Sem vas prepričal? Še ne? Morda pa vas bo **Guido Karp**. Je profesionalni fotograf iz Nemčije, ki je lani presenetil z razstavo neobdelanih in močno povečanih aktov slavnih glasbenih zvezd. Vsi posnetki so bili napravljeni s telefonom **Sony Ericsson K810i**. Možakar je lepo opozoril na to, da je glavni kljub vsemu mojster, in ne orodje. Mojstri ste pa lahko prav vsi. Ne takoj in ne vsi enako. Z nekaj truda bodo razliko opazili vsi, ki jim boste pokazali svoje izdelke.

Le pred nekaj leti smo bili zadovoljni, če je naše pismo v enem ali dveh delovnih dneh priromalo na drug konec dežele. In če smo dobili odgovor v enem tednu, je bilo to nekaj povsem normalnega in spremenljivega. Danes je zgodba precej drugačna. Večkrat se tudi meni zgodi, da me pokliče kdo od sodelavcev in reče: »Poslal sem ti elektronsko sporočilo, pa še nisi odgovoril«. Seveda omenjenemu sporočilu sploh še ni uspelo priromati v moj poštni elektronski poštni predal, nekdo pa že pričakuje odgovor ...

Elektronske komunikacije, še zlasti s širitvijo omrežja vseh omrežij – interneta so povsem spremenile način komuniciranja in s tem tudi poslovanja. Elektronska pošta je torej nujno zlo in obenem nepogrešljiv prijatelj v vsakdanjem življenju; tako na delovnem mestu kot doma. Si predstavljate sodobno življenje brez te in morda še brez mobilnega telefona? In kaj šele nastane, če obe zadevi združimo?

MOBITELOVA INTEGRALA

Torej, imamo mobilni telefon in z njim bi radi prebirali tudi elektronsko pošto. Pravzaprav nič lažjega, če le imamo ustrezen mobilni telefonski aparat in ustrežno infrastrukturo. Slovenski operaterji ponujajo različne storitve, mi pa se bomo omejili na Mobilcelovo storitev **Poslovni Integral**, ki je namenjena zahtevnejšim poslovnim uporabnikom, kot je seveda razvidno iz imena. Pri Mobilcelu pa niso pozabili tudi na malo manj zahtevne uporabnike – fizične osebe, in tem je namenjena storitev **Integral Internet**. Če povzamemo Mobilcelovo definicijo: »Integral Internet je Mobilcelova storitev, ki prek mobilnega telefona kjerkoli in kadarkoli omogoča preprosto

upravljanje, delo in sinhronizacijo elektronske pošte, različica Poslovni Integral pa tudi sinhronizacijo koledarja in stikov z vašim poštnim nabiralnikom.«

ZAHTEVE

Podjetje Mobilcel torej ponuja svojim naročnikom možnost prejetja in pošiljanja elektronske pošte s svojega mobilnega telefona prek podatkovnega mobilnega omrežja GPRS/EDGE/UMTS/HSDPA/NeoWLAN. Kot že rečeno, je prvi pogoj za uporabo storitve **ustrezen telefonski aparat**. Ta mora biti opremljen z operacijskim sistemom **Symbian** (UIQ, Series 60, Series 80), kamor sodijo npr. aparati Nokia serije E in N ter Communicator, Sony Ericsson serije P, Motorola A1000 in Siemens SX1. Drugo skupino tvorijo z **MS Windows Mobile** (2003, 2005, Smartphone 2003) združljivi aparati, kamor spadajo izbrani modeli HP Ipaq, Qtek, HTC... Avtor tega članka storitev uporablja z aparatom Qtek 9100, opremljenim z Windows Mobile 2005.

Drugi pogoj za izvedbo storitve Poslovni Integral je uporaba enega od podprtih strežnikov elektronske pošte **MS Exchange** (različice 5.5, 2000, 2003) ali **Lotus**

Poslovni Integral – komunikacijska pot.jpg

Domino (različice 5.0, 6.0 6.5). V našem konkretnem primeru uporabljamo strežnik, v katerem teče MS Exchange 2003.

Komunikacija med strežnikom MS Exchange in strežnikom v Mobitelu, ki dejansko pošilja podatke v podatkovno omrežje, poteka prek zaščitenega kanala v omrežju internet. Podrobnosti so razvidne iz spodnje slike:

Za samo izvedbo je treba v enega od obstoječih strežnikov Windows 2003 v podjetju namestiti **dodatno programsko opremo**, ki je Mobitelovim naročnikom na voljo brezplačno.

Kot smo že omenili, potrebujemo posebno programsko opremo tudi v mobilnem aparatu, in na voljo je na Mobitelovih spletnih straneh. Postopek namestitve je takšen, da se omenjena programska oprema (»Integral odjemalec«) pretoči iz Mobitelovega spletnega strežnika in nato aktivira prek posebne konzole, ki teče v že omenjenem »Integral strežniku« v podjetju. V konzoli je tudi mogoče nastaviti osnovne parametre, kaj naj se prenaša prek mobilnega omrežja (elektronska pošta,

koledar, stiki), za koliko dni nazaj naj se pošta ohranja v aparatu in kako velika naj bodo prenesena sporočila. Slednja možnost da slutiti, da se dejansko prenese le del sporočila z osnovnimi podatki, uporabnik pa nato izbere, ali želi prenesti celotno sporočilo, vključno s prilogami.

SINHONIZACIJA

Vse spremembe v službenem e-poštnem predalu se **samodejno sinhronizirajo** z mobilno napravo. To pomeni, da se prejeta e-pošta, novi vpisi v koledar in novi stiki istočasno in samodejno prikažejo tudi na mobilniku oziroma dlančniku. Tudi vse spremembe v obstoječih e-poštah, koledarju in stikih se samodejno sinhronizirajo z mobilnikom oziroma dlančnikom. Na zahtevo uporabnika Integral omogoča prav tako prenos, odpiranje in upravljanje z datotekami in priloženo e-pošto, če mobilnik to omogoča.

Praktično je to videti tako, da je uporabnik z zvočnim signalom in znakom na zaslonu

mobilnega telefona nemudoma obveščen o novo prispeli e-pošti ali spremembi v koledarju (podobno kot pri prejetem SMS-sporočilu). Vsi zapisi v e-poštnem predalu, koledarju in stikih v namizni in mobilni napravi uporabnika so torej takoj samodejno usklajeni.

POCENI PRENOS PODATKOV DOMA

Sama storitev je bila v začetku na voljo brezplačno, zdaj pa Mobitel zaračuna **mesечно naročnino** v višini **4,99 evra**, ki pa vključuje **neomejeni promet prenesenih podatkov v Sloveniji**. V tujini je zgodba seveda precej drugačna, saj operaterji zaračunavajo prenos podatkov po ceni, kar utegne biti precej drago. Zato je v takšnih primerih priporočljivo uporabiti funkcijo »Pause/Resume«, ki prepreči, da bi se mobilni aparat po nepotrebnem povezoval v Integralov strežnik in seveda veselo dvigoval količino prenesenih podatkov. V vsakem primeru pa si je priporočljivo nastaviti periodo in čas sinhronizacije podatkov, a je ta funkcionalnost različno podprta na različnih modelih!

Sicer pa ima Integral vključeno tudi **stiskanje podatkov**, s čimer samodejno poskrbi za zmanjšanje količine prenesenih podatkov. Poskrbljeno je tudi za visoko varnost, saj je uporabljena 128-bitno šifriranje podatkov s standardom AES za šifriranje.

TAKO KOT Z NAMIZNIKOM

Če naš mobilni aparat omogoča, je delo z elektronsko pošto, koledarjem in stiki skoraj identično tistemu v namiznem računalniku z MS Outlookom. Stanje prebrana/neprebrana pošta se samodejno sinhronizira na obeh straneh, ne glede na to, kje pošto prebiramo oz. urejamo. Seveda lahko na pošto tudi odgovorimo, sam odgovor pa je zabeležen prav tako v Outlooku. Če mobilni aparat omogoča, se lahko prenašajo in urejajo tudi priloge, kot so dokumenti programov MS Word, Excel in PowerPoint ter Adobe PDF. Tudi opomniki za sestanke in vnos ali urejanje stikov na katerikoli strani so samodejno sinhronizirani tudi na drugi (če to seveda želimo).

DOPOLNILO MOBILNI PISARNI

Storitev Integral je torej prijetno dopolnilo vsem drugim storitvam in omogoča, da postane naša pisarna bolj mobilna. Komunikacija poteka povsem samodejno, z uporabo tehnologije »push e-mail«. Uporaba je zelo preprosta in omogoča uporabo Integrala tudi manj izkušenim in tehnično manj podkovanim uporabnikom. Poskrbljeno je tudi za dodatno zaščito, saj program, ki je nameščen v našem mobilniku, ni vezan na SIM-kartico. To pomeni, da ga lahko uporabljamo nemoteno tudi po menjavi SIM-kartice.

Naj pa še enkrat poudarim, da je za uporabo potreben ustrezen mobilni telefonski aparat. Seznam aparatov se seveda sproti dopolnjuje, lahko pa si ga ogledate na Mobitelovih spletnih straneh, na naslovu: www.mobitel.si. ●

IDC OUTSOURCING KONFERENCA 2008

Ljudje in procesi: zunanje izvajanje IT v praksi

▾ LJUBLJANA, HOTEL MONS, 25. SEPTEMBER 2008

- ▣ Zmanjšajte stroške
- ▣ Posvetite se vaši osnovni dejavnosti
- ▣ Uvajajte nove tehnologije na enostavnejši način
- ▣ Zmanjšajte kompleksnost

Udeležba na konferenci je za predstavnike podjetij – končnih uporabnikov **BREZPLAČNA**. Ker pa je število mest omejeno, vas prosimo, da se čimprej prijavite.

Gold partnerja

Silver partnerja

Exhibition partner

Partner

Glavni medijski
pokrovitelj

Medijski pokrovitelj

avtenta.si

invent

TIFT

Prilagodljive Toshiba rešitve.

Canon

tend
evolucija

moj **Mikro**

agencija NET

Podrobnejše informacije o konferenci ter opisi predavanj in predavateljev so na voljo na spletni strani:
<http://www.idc-cema.com/events/outsourcing> ali na telefonski številki:

01/4210-140

Ko začneš teči – zaradi tehnologije

Funkcije, ki jih dodajajo sodobnim mobilnikom, včasih skoraj presežejo meje domišljije. A to nikakor ne pomeni, da (vsaj včasih) niso uporabne. Med zadnjimi dodatki se je znašel celo digitalni osebni trener v Samsungovem telefonu SGH-F110.

Piše: Boštjan Okorn
boštjan.okorn@mojmikro.si

Najprej nekaj besed o samem telefonu. Če ne bi imel vdelanega dodatka, se o njem ne bi splačalo prav veliko pisati, saj gre za povsem povprečen model, ki mu lahko v dobro štejeemo **1 GB vdelanega pomnilnika**, a tega ni mogoče nadgraditi s pomnilniško kartico. Ker bomo med vadbo poslušali glasbo, je to ravno na meji sprejemljivega. Ima pa telefon zanimivo posebnost. Z izbiro dinamičnega ozadja zaslona boste na njem doma ugledali fotografijo blejskega otoka, ki se bo spreminjala glede na čas v dnevu, v tujini pa se bo spremenila v tam znano razglednico (denimo Eifflov stolp v Parizu). Skratka, če želite izvedeti, ali ste zašli v tuje omrežje, boste tu videli na prvi pogled, saj na zaslonu ne bo Bleda.

PROGRAMSKA OPREMA IN DODATKI

Telefon se ponaša z Adidasovim znakom, ker je Korejcem ta nemški športni velikan pač pomagal, da so mu dodali programsko opremo **miCoach** (moj trener), ki

omogoča načrtovanje, izpeljavo in analizo treningov. V škatli s telefonom je dodan pas za merjenje srčnega utripa in merilnik korakov (pedometer), ki ga je treba zatakni v vezalke športne obutve. Ker ima le redko kdo tekaško majico z žepkom za prenosne naprave, si je mogoče pomagati s trakom, ki ga zavežete okoli roke. V škatli so še žične slušalke, telefon omogoča poslušanje tudi preko slušalk bluetooth.

PRIPRAVLJENI, POZOR, ZDAJ!

Pred prvim treningom se je pametno povezati s posebno **spletno stranjo**, vpisati podatke o višini, teži in športnemu udejstvovanju ter določiti način treninga. Tu lahko izberete, denimo, stalni trening, ki vam bo zagotavljal ustrezno kondicijo, ali pa si kot cilj zastavite sodelovanje na maratonu ali podobni prireditvi. Program nato izračuna, kako boste svoj cilj zares dosegli, in treninge vpiše v koledar.

V navodilih za uporabo sicer piše, da bi bilo pametno svoje trenutno telesno stanje preveriti tudi na terenu in izpeljati **testni tek**, a v praksi se je izkazalo, da zadeva ne deluje ravno najbolje – po teku se ni spremenilo prav nič, zato raje zaupajte svojim občutkom in vpišite, kako sami ocenjujete trenutno kondicijo.

Priprave na prvi tek torej niso posebej kratke, zato si velja zanje vzeti čas. Potem vse teče tako, kot mora. Treningi so shranjeni v telefonu in se po zagonu samodejno nastavijo po vrstnem redu, tako da ni nobenih težav, če trening, ki je predpisan na določen dan, izvedete prej ali pozneje – je pa, jasno, v vašem interesu, da vsaj približno sledite **zapisanemu načrtu**.

Pred tekom vas bo bržkone vsaj malo ob živce spravilo nameščanje telefona v trak na roki ali v žepok na majici. Če nič drugega, se mimogrede zgodi, da pritisnete kakšno tipko, zaradi česar bo mogoče vajo treba ponoviti. Zagon treninga boste seveda izvedli malo prej, izbrali, kakšno glasbo in kako jo želite poslušati (lahko

tudi tako, da nekako ustreza trenutnemu tekaškemu ritmu), v slušalkah pa boste nato zaslišali mili angleško govoreči ženski glas, ki vas bo prosil, da začnete s treningom, in kmalu nato, da pospešite do želenega srčnega utripa.

OBVEŠČANJE, POHVALE IN ANALIZA

Ko ga boste dosegli, vas bo glas o tem obvestil in vam povedal, kako dolgo morate teči v takšnem tempu. Seveda vam to vedno ne bo uspelo, a ne skrbite: vedno, ko boste prešli čez določeno mejo, boste o tem obveščeni in, če boste želeli slediti treningu, boste nasvet, da zmanjšate ali povečate tempo, upoštevali. Obveščeni boste tudi, ko boste pretekli četrtno, polovico oziroma tri četrtine predvidenega treninga, ob koncu pa boste izvedeli še, koliko ste pretekli, s kakšnim tempom in v kakšnem času, sledila bo pohvala. Kot bi jo dal pravi osebni trener, torej. Kdor želi svoj napredek nenehno spremljati, preprosto dvakrat nalahno udari po telefonu in spet se bodo v slušalki zaslišali podatki o trenutnem stanju.

Po prihodu domov se splača najprej stopiti pod prho, nato pa telefon povezati z računalnikom oziroma internetom. Usklajevanje podatkov je hitro, sledi pa analiza teka, ki ga lahko primerjate s prejšnjimi podvigi. Če nič drugega, je takšna analiza zanimiva z vidika podatkov o pretečenih kilometrih in napredka, saj vam z vsakim tekom znova uspeva več z manj truda.

PIONIRSKI POSKUS

Samsung SGH-F110 je prvi pravi poskus združitve mobilnega telefona, MP3-predvajalnika in osebnega trenerja, dodatno pa lahko uporabite tudi ne prav kakovosten fotoaparatus, ko boste ob poti zagledali res nekaj zanimivega – fotografija se bo nato pokazal na grafu točno tam, kjer ste jo posneli. Težav pri uporabi kljub temu (ali ravno zato) ni malo. Priprave potekajo razmeroma dolgo, nameščanje je zapleteno, med tekom se nam je celo zgodilo, da

se je vse skupaj izključilo in smo morali trening začeti znova. Med preizkušanjem, odločiš se namreč lahko tudi za prosti tek, smo ugotovili tudi, da se mimogrede zgodi, da podatki kar izginejo in jih je potem nemogoče najti.

KMALU ŠE Z GPS-NAVIGACIJO

Je pa res, da Samsung skupaj z Adidasom že razvija naslednika, ki naj bi imel vgrajen tudi **GPS-sprejemnik** (kar sicer pri teku ni ravno najpomembnejše), podpiral pa naj bi tudi nekatere druge športe na prostem, denimo kolesarstvo. Ker je pametno, da s seboj na rekreacijo neseš tudi mobilni telefon, je tak dodatek v njem povsem sprejemljiva zadeva, še zlasti, ker sicer ne moti druge funkcionalnosti, ki je vgrajena v telefon.

POVZETEK: SPODBUDNO

Ko sem se začel igrati s tem telefonom, mi tek načeloma ni posebej dišal. Raje sem imel (in imam še naprej) kolesarstvo, a zdaj vem, zakaj: na kolesu že nekaj let uporabljam računalnik, ki omogoča, da prevožene poti na koncu združim z zemljevidom in jih vsaj malce analiziram. No, miCoach je del te funkcionalnosti prenesel še v tekaško rekreacijo in moram se pohvaliti, da treningom bolj ali manj redno sledim. Pa naj še kdo reče, da tehnologija zmanjšuje voljo ljudi po rekreiranju. Takšna, kot je vgrajena v F110, jo kvečjemu povečuje.

Že sama škatla, v kateri je Diamond, je lep oblikovalski dosežek. Ko pa zavedi-
co vključimo, nam takoj pade v oči zaslon,
občutljiv na dotik. Vedno je dovolj svetel
(ima samodejno nastavitve svetlosti slike), z
izredno ostro sliko. Ločljivost **640 x 480** omo-
goča, da (tisti z ostrim vidom) na zaslonu be-
rejo celo stran knjige. Takšen zaslon bo prav
prišel tudi pri ogledovanju video posnetkov ali
filma. 4 GB vdelanega pomnilnika bo dovolj za
kak film, ki si ga bomo ogledali med čakanjem
na vlak ali letalo ...

Diamond je precej manjši in lažji od vseh
svojih predhodnikov iz HTC-jevega loga. Tako
majhen in lahek, da ga je težko najti v polni
torbi in lahko spraviti v žep hlač. Vsebuje
pa napredne različice vsega, kar smo videli
pri predhodnikih: Windows Mobile 6.1, GPS,
HSDPA, zaslon Touch ... Novost je senzor za
nagib in usmeritev. Igra s kroglico nas lahko
zamoti v kakšni čakalnici.

Za brskanje po internetu sta na voljo Explo-
rer in Opera. Pri Operi je zanimiva možnost
obračanja zaslona, kajti Diamond čuti, ali je
zaslon pokončen ali ležeč, in v skladu z usme-
ritvijo prilagodi izpis na zaslonu.

VSE FUNKCIJE Z ENIM PRSTOM

Ko se uporabnik navadi na uporabniški
vmesnik Touch, bo z lahkoto obvladal vse
funkcije samo z eno roko, bolje rečeno, s
palcem. S potegi prsta po zaslonu preprosto
krmilimo sprehajanje med programi, brska-
nje po imeniku, koledarju ... Na »božanje«
je občutljiv tudi predel okoli velike tipke: pri

ogledovanju fotografij, datotek PDF in sple-
tnih strani v Operi se s premikanjem prsta
okoli gumba v desno ali levo prikaz poveča
ali zmanjša.

OD INTERNETA DO NAVIGACIJE

Vmesnik **HSDPA** omogoča hiter prenos
podatkov preko mobilnega omrežja. Edina
pomanjkljivost tega je, da je to treba uporab-
ljati »s pametjo«, da ne bi s prenosi podatkov
naredili preveliki račun, kar je še posebej po-
membno pri gostovanjih v tujih omrežjih.

Če je na voljo **wi-fi** omrežje, se prek tega
zlahka povežete z internetom ali domačim
strežnikom in tako vzdržujete vedno sveže po-
datke o stikih, koledarju in elektronski pošti.

V dlančnik je nameščen program **Google
Maps**, kar omogoča lažjo orientacijo v prostoru.
Program je zelo uporaben med sprehaja-
njem po neznanem mestu. Za cestno naviga-
cijo je treba posebej nabaviti za to namenjen
programski paket.

Vgrajeni fotoaparati z ločljivostjo 3,2 Mp
ima samodejno ostrenje slike, ki zlahka izostri
sliko tudi pri slikanju objektov, oddaljenih le
nekaj deset milimetrov od zaslona. To je še
posebej praktično, če želimo dokumentirati
podrobnosti,

OBČUTLJIV NA DOTIK IN BOŽANJE

V zadnjem času je na trgu dlančnikov
oz. telefonov vse več modelov z zaslonom,
občutljivim na dotik, in uporabniškim
vmesnikom, ki temelji na »božanju«
zaslona.

Diamond je s svojimi lastnostmi in uporabnostjo postavil še en mejnik v
izboljšanju uporabnosti. Kaj lahko še
sledi diamantu? Pustimo času še nekaj časa

Diamant med dlančniki ali dlančnik med diamanti

*HTC Diamond je še en dokaz, da
skuša HTC z novimi izdelki združevati
trenutne vrhunske dosežke na področju
visoke in sodobne tehnologije,
ergonomije in oblikovanja.*

Piše: Zlatko Matic / zlatko.matic@mojmikro.si

SKUPNA OCENA:

RAZMERJE CENA/KAKOVOST:

Spletni naslov: www.htc.si

Priporočena cena (z DDV): 643 €

TEHNIČNI PODATKI

Procesor: Qualcomm MSM 7201A, 528MHz

Operacijski sistem: Windows Mobile 6.1 Professional

Pomnilnik: ROM 256MB ROM, RAM 192MB DDR,
interno še 4 GB

Vmesnik: Bluetooth 2.0, mini USB/avdio, WiFi (IEEE
802.11 b/g)

Sprejemnik: FM z RDS, GPS

Zaslon: 2,8 palca, 480 x 640 pik VGA, občutljiv na dotik

Fotoaparati: 3,2 Mp (na sprednji strani še kamera za
video klice)

Mobilna omrežja: GSM/GPRS/EDGE, UMTS, HSDPA
/WCDMA (900, 1800, 1900, 2100 MHz)

SAR: 0,854 W/kg @10 g (glava); 1,71 W/kg @10 g (telo)

Napajanje: Li-ion baterija 900mAh, za do 330 minut
pogovora ali do 396 ur mirovanja

Mere in teža: 102 x 51 x 11,35 mm, 110 g

Sinergija konkurentov

Včasih zmago dosežemo lažje, spet drugič težje. Ena od možnosti, da premagamo svojega konkurenta je tudi ta, da se od njega učimo in, če je mogoče, prevzamemo njegovo najboljše – seveda pod pogojem, da ne izgubimo lastne identitete ...

Piše: Marko Koblar
marko.koblar@mojmikro.si

Če je SIP (Session Initiation Protocol) razmeroma hitro opravi s skupino protokolov, združeno pod »dežnikom« H.323, se mu Skype kot eden od konkurentov na področju internetne telefonije uspešno upira. Zavedati se moramo, da se je SIP (www.ietf.org/rfc/rfc3261.txt) pred leti pojavil kot odgovor organizacije IETF (Internet Engineering Task Force) na precej okorno okolje H.323, ki se je razvijalo v okviru združenja ITU (International Telecommunication Union) oziroma njegovega sektorja za standardizacijo (ITU-T). Ker je SIP nastajal v okviru internetne skupnosti, je jasno, da je s svojo preprostostjo (podoben je protokolu HTTP) lažje reševal težave prehoda prek omrežij oziroma različnih vrst opreme (npr. požarnih zidov) ter omogočal dodatne funkcionalnosti in storitve, medtem ko je H.323 dejansko v IP-svet prevedena ISDN-signalizacija. SIP lahko zato uporabimo kot osnovo za komunikacijo tako v zaprtih omrežjih kot tudi prek javnega internetnega omrežja. Kljub nekaterim pomembnim razlikam med omrežji H.323 in SIP pa med njimi vlada določena sorodnost. Ne glede na poimevanje posameznih komponent (npr. H.323-vratar, SIP-proxy ...) lahko hitro ugotovimo, da je pri SIP-u uporabljena arhitektura tipa odjemalec-strežnik, ki ga loči od v zadnjih letih priljublje-

nih omrežij P2P (peer-to-peer).

Z naraščanjem omrežij raste tudi kompleksnost, pogosto se zmanjšuje njihova skalabilnost in poveča se možnost za morebitne težave. Tudi arhitektura tipa odjemalec-strežnik, ki jo uporabljajo pri SIP-u ni izjema. Smiselno bi

Med največjimi prednostmi omrežij P2P so visoka zanesljivost in skoraj neomejene možnosti razširljivosti, saj ne uporabljamo koncepta centralizacije strežnikov in se omrežje »samo organizira«. S temi prednostmi je smiselno nadgraditi obstoječa omrežja SIP.

bilo torej izvesti decentralizacijo, zato se je smiselno ozreti po morebitnih drugačnih rešitvah. Pri večjem številu uporabnikov se pojavljajo tudi vprašanje upravljanja in konfiguriranja omrežja ter morebitni varnostni zadržki (beri: še enkrat zanesljivost). Eden od možnih odgovorov so omrežja P2P, ki razmeroma solidno delujejo kot različni servisi za izmenjavo datotek, število njihovih uporabnikov pa je vsak dan večje. Prvo vprašanje, ki se postavlja, je, ali so omrežja P2P sploh primerne za časovno kritične aplikacije, kot je prenos govora in slike. Skypov zglede nam kaže, da z njegovo

uporabo največkrat ni težav, žal pa ostaja dejstvo, da so razvijalci Skype naredili kot »zaprt protokol«, medtem ko je SIP odprt.

ZNAČILNOSTI OMREŽIJ P2P

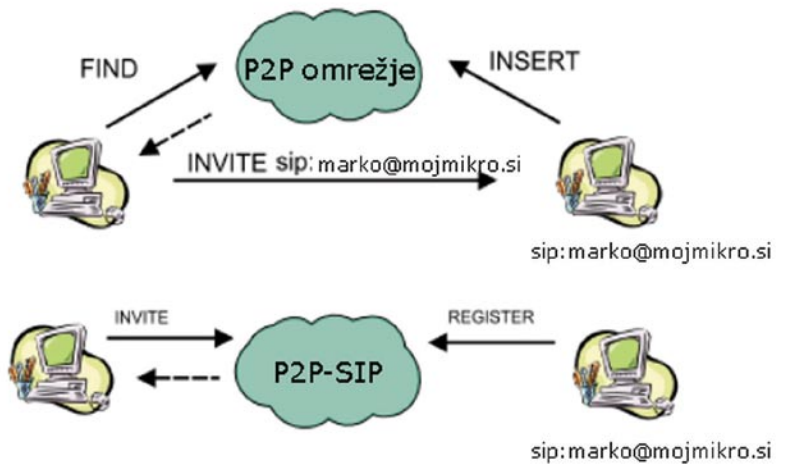
Preden nadaljujemo, si oglej-

mo še nekatere značilnosti omrežij P2P. Ta so definirana kot logična omrežja, ki nastanejo na podlagi povezave vozlišč z enako storitvijo oziroma aplikacijo. V primerjavi z arhitekturo **odjemalec-strežnik** ima lahko pri komunikaciji P2P **vsako vozlišče** (node oziroma peer) vlogo **strežnika in odjemalca**. To pomeni, da lahko vsako vozlišče, ki je v vlogi odjemalca, nastopa kot strežnik za odjemalce drugih vozlišč.

Omrežja P2P lahko v grobem razdelimo na dve skupini. V prvi skupini nimamo jasno definirane logične strukture (**nestrukturirani sistemi**). Pri zahtevi po določeni

storitvi/viru, se zahteva posameznega vozlišča prenese na vse njegove sosede. Tovrstna omrežja P2P sodijo v tako imenovano prvo generacijo. Takšen način za naše potrebe (prenos govora) ni učinkovit, zato si pogledajmo še drugo skupino, pri kateri je logična struktura (**struktuirani sistemi**) urejena in so značilna za drugo generacijo. Nekatera vozlišča v omrežju so zmogljivejša po strojni opremljenosti in tvorijo »hrbtenično« povezavo tako imenovanih supervozlišč (super nodes). Ta vozlišča vzdržujejo mehanizem DHT (Distributed Hash Table, ki jih gradijo le supervozlišča) za izmenjavo informacij – v njem imajo posamezna vozlišča z viri unikaten ID-naslov. Zdaj vozlišča običajno ne komunicirajo prek svojih sosedov temveč z informacijami, ki jih dobijo prek supervozlišč. Tovrstni mehanizem je uporabljen tudi pri omrežju Skype. Edina od »konstant« omrežij P2P je njihova spremenljivost. Ker se uporabniki v omrežju ves čas prijavljajo, uporabljajo posamezne storitve in se čez čas odjavijo, je potrebno posamezne spremembe ustrezno obdelati.

Iz navedenega in praktičnih izkušenj lahko ugotovimo nekaj prednosti omrežij P2P pred kon-

www.mojmikro.si

NOVICE
VSAK DAN

Dnevno sveže novice, ki jih radi povzemajo tudi drugi.

PRAVA GLASBA

- 61058 Mišo Kovač - Ti si pjesma moje duše
- 60872 Saša Lendero - Ne grem na kolena
- 60765 Atomik Harmonik - Brizgalna brizga
- 60814 Colonia - Nisi ti više crno vino
- 61066 Tajči - Dvije zvijezdice
- 60897 Werner - Ne gane me
- 60962 DJ Svizec f. Miran Rudan - Na nebo
- 60910 Tabu - Pesek in dotik
- 61047 ET - Nemoj mi raditi to
- 60816 Harmotronik - Žena naj bo doma
- 60984 Keba - Kukavica
- 60892 Victory - Zelena dežela
- 60971 Karma - Temperatura
- 60986 Lepa Brena - Udji slobodno
- 60803 DJ Svizec in prijatelji - Bod' moja
- 60945 Jasmin Stavros - Vem, da je varala
- 60968 Urška Čepin - Desetka
- 61042 Danijela - Što sam ja, što si ti

IGRE

NAMETON

Naloži si kul zvonjenje s svojim imenom!

- Rock'n'roll
- Rock
- Otroško
- SLO Turbo
- Balkan
- Dance
- Reggae
- Hip Hop

Pošlji: **PIMP TVOJEIME** na **6161**
Primer: PIMP PETRA na 6161

CRAZY SOUNDS

GSM, tresem se	Orgazi sms	Melodiji dušo	Dojenček bliče mamo
47053 Druže Tito, ti se kuneš	47048 Otroški n hit	45235 Stripi	45381 Mačha, sms si dobila
45209 Karadžić Haaga	46892 Albanci kupuje tri	45188 Spet te majmun kl	47002 Bemu mater, zvonj telefon
47050	45593	45599	45594

OZADJA

Pošlji: **PIMP KODA** na **6161**

15642 Novo!	15671 Novo!	15640 Novo!	15674 Novo!	15676 Novo!	15664 Novo!
15673 Novo!	15641 Novo!	15662 Novo!	15672 Novo!	15677 Novo!	11666
15622	15524	15625	15628	15621 Varoval te bom!!	15536
15629 *TOP!	12143	15515 *TOP!	11634 *TOP!	15631	15541

VIDEO

Pošlji: **PIMP KODA** na **6161**

30759 Slebam nedrček	30447 Črna lepotica	30766 Pohotnica v spalnici	30692 Strasne želje
30695 Posteljno razvajanje	30732 Poželjiva muca	30730 Predrzna vrtelica	30543 Intimni poljubi

19017

OSEBNO OZADJE

Polepšaj svoj telefon in si ustvari osebno ozadje z napisom po svoji želji!

Pošlji: **PIMP KODA ZELJENABESEDA** na **6161**
Primer: PIMP 19017 MAJA na 6161

Kama Sutra

Osnovano na starodavni umetnosti Kama Sutra. Prejmi na svoj telefon slike, animacije ali video novih in vznemernih položajev!

Pošlji: **KAMASUTRA** na **6161**